

För närvarande riktas det inte något hot mot Finland. Det råder normaltida förhållanden här. Myndigheterna på Åland är väl förberedda. Arbetet med att upprätthålla beredskapen pågår hela tiden. Man är välinformerad om läget och handlar därefter. Myndigheter med ansvar för säkerheten har jour dygnet runt. Till myndigheternas uppgifter hör även att upprätthålla befolkningens basförsörjning och samhällets förmåga att agera i krissituationer och att vid behov skydda befolkningen. Myndigheterna är väl förberedda på att skydda befolkningen. Befolkningen skyddas ju också vid olika risksituationer under normala förhållanden, till exempel kemikalieolyckor eller strålningsexponering. Beträffande strålningsfariosituationer räcker det att skydda sig inomhus, eftersom kärnkraftverk inte finns i Ålands omedelbara närhet. Strålsäkerhetscentralen har meddelat att eventuella strålningsfariosituationer vid kärnkraftverken i Ukraina inte medför någon fara för Finland. Även på Åland mäts strålningen i atmosfären kontinuerligt. Åland erhåller information om eventuella incidenter gällande speciellt strålningsfaror från Strålsäkerhetscentralen och länsstyrelsen i Uppsala, med vilka vi har ett gott samarbete.

Planeringen av och beredskapen inför krissituationer och undantagsförhållanden är en del av myndigheternas uppgifter. Myndigheternas goda kapacitet under normala förhållanden skapar trygghet i alla lägen. På Åland, liksom i det övriga Finland, bereder sig myndigheterna på befolkningsskydd som en del av den normala verksamheten. Med befolkningsskydd avser att skydda människor och egendom från skador förorsakade under väpnade konflikter och därmed jämförbara krissituationer. Förutsättningarna för ett effektivt befolkningsskydd skapas under normala förhållanden genom beredskap, planer, övningar och samordning av verksamheten. Åland har planer för olika fariosituationer. Det ordnas årligen kurser på Åland eller övningar gällande befolkningsskyddet och övrig beredskap. De operativa myndigheterna och myndighetssamarbetet på Åland är på en mycket hög nivå, och hör till de bästa i världen. Myndigheternas goda kapacitet under normala förhållanden skapar trygghet i alla lägen.

Vid olika fariosituationer är det i allmänhet tillräckligt att man söker skydd INOMHUS. Detta gäller även strålningsfariosituationer. Att varna befolkningen är en del av befolkningsskyddet. Såsom alla torde känna till gäller det då man hör den allmänna farosignalen att söka sig inomhus, stänga fönster och ventilation och lyssna på radion. Den varning som ges med hjälp av befolkningsskyddslarm kompletteras alltid med ett varningsmeddelande som förmedlas i radio och tv. På radion ges sedan närmare information. Om det bedöms att det trots allt inte räcker med att hålla sig inomhus kan det bli aktuellt att flytta befolkningen/evakuera till en annan ort.

SKYDDSRUM skyddar mot sprängningar och splitter, byggnader som kollapsar, tryckvågor, strålning och ämnen som är farliga för hälsan. Skyddsrum finns främst i städerna (Mariehamn). På Åland finns ca. 250 skyddsrum och ca 20.000 skyddsrumspatser. De flesta skyddsrummen är fastighetsspecifika, de inrättas i samband med att huset byggs, om byggnaden är tillräckligt stor. De är då avsedda för dem som bor, arbetar eller vistas i fastigheten. Allmänna skyddsrum har inrättats i Mariehamn för att skydda dem som inte befinner sig hemma samt för att komplettera skyddsrummen. Frågor om var det närmaste allmänna skyddsrummet i Mariehamn finns kan riktas till Mariehamns stads räddningsverk. På landsbygden finns inte några allmänna skyddsrum, och invånarna har då ingen anvisad skyddsplats. I dessa områden sörjer myndigheterna för de åtgärder som behövs för att skydda befolkningen under undantagsförhållanden bland annat genom att flytta befolkningen eller genom att ge anvisningar för tillfälligt skydd. Myndigheterna ger vid behov anvisningar till dem som inte på förhand har anvisats en skyddsplats. Alla har således inte en reserverad skyddsplats, eftersom det finns andra sätt att skydda sig på. Som sagt räcker det i allmänhet med att man söker sig inomhus.

Skyddsrummen används under normala förhållanden för annat än skydd. Skyddsrummet ska under normala förhållanden användas på ett sådant sätt att det hålls funktionsdugligt.

Skyddsrummen ska vara i sådant skick att de kan tas i bruk inom 72 timmar.

För närvarande finns det inget behov av att ta i bruk skyddsrum.

Det är husets ägare/innehavare som ansvarar för att skyddsrummet hålls i skick. Det borde genomgå årligen och inspekteras åtminstone vart tionde år.

Det är viktigt att det i byggnaden finns en person som vet hur man tar i bruk skyddsrummet och en plan hur man tar i bruk det.

Det lönar sig att vara beredd så att man kan klara sig 72 timmar vid olika störningar t.ex. vid störningar i el- eller vattendistributionen. Det viktigaste med tanke på den egna beredskapen är att ha ett reservförråd med vatten och mat. Det lönar sig att ha sådana livsmedel i förråd som håller länge och som inte behöver tillredas.

Rainer Åkerblom